

A close-up photograph of green grass blades, showing their texture and vibrant color. The blades are layered, with some in sharp focus and others blurred in the background, creating a sense of depth. The lighting is bright, highlighting the natural sheen of the grass.

Kuidas asutada vabäühendust

mittetulundusühing, sihtasutus ja seltsing

Kodanikuühiskond tähendab elukorraldust, kus teadlikud ja aktiivsed kodanikud tahavad ja saavad osaleda ühiskonnaelus ning oma elu puudutavate küsimuste arutamises ja otsustamises.

Igaühel on Eestis põhiseaduslik õigus koonduda liitudesse, seltsidesse, klubidesse; kaitsta oma huve, väljendada ühiseid seisukohti, teha midagi koos ära, või lihtsalt omavahel suhelda, et elu oleks parem ja inimesed õnnelikumad.

Kodanikuliikumised tasakaalustavad ja täiendavad ühiskonnas avalikku võimu ja ärisektorit. Eesti seadused lubavad valida kolme liiki tegutsemisvormi vahel: mittetulundusühing, sihtasutus ja seltsing.

Neist mittetulundusühingu kui kasumitaotluseta liikmesorganisatsiooni võib luua avalikes huvides ehk kogu ühiskonna heaks tegutsemiseks, väiksema seltskonna või piirkonna huvide eest seismiseks või lihtsalt meelelahutuseks ja hobide koos harrastamiseks. Sihtasutusel aga puuduvad liikmed ning nagu ka seltsing, võib sihtasutus tegutseda kasumit taotlevalt.

Tulu võib teenida kõigis kolmes, aga erinevalt äriühingutest puuduvad neil omanikud, kellele saaks kasumit jaotada. Olulisemaid otsuseid teevad MTÜ puhul liikmed (üldkoosolek) ja sihtasutusel määratud nõukogu või asutaja, kui viimasele on see voli jäetud. Seltsingut, mis pole juriidiline isik, juhivad seltsinglased omavahelise kokkuleppe alusel.

Trükise on koostanud EMSL vastavalt 2011. aasta jaanuaris kehtivatele õigusaktidele.

MILLINE TEGUTSEMISVORM VALIDA?

See sõltub ühinemise eesmärkidest ja kavandatavast tegevusest. Eestis asutatakse igal kuul umbes 100 MTÜd, sest see on seltsingu järel kõige lihtsam. Keerulisematel puhkudel, eriti kui mängus on vara, tasub vaadata sihtasutuse poole ja mõni otsustab pärast kaalumist asutada hoopis äriühingu.

Vale vastus pole ka see, kui sa üldse juriidilist organisatsiooni ei loo, vaid tegutsed lihtsalt huvigrupi või võrgustikuna, sest juriidilise isikuga kaasnevad kohe raamatupidamine, maksud, aruandlus jpm.

Seadused on meie sõbrad. Kõige olulisemad on „Mittetulundusühingute seadus“, „Sihtasutuste seadus“ ja „Võlaõigusseadus“, mille leiad www.riigiteataja.ee otsingut kasutades.

MTÜd on ka näiteks ametiühingud, erakonnad, loomeliidud ja paljud ühistud ning neile kehtivad enamasti täiendavad nõuded ja oma seadused.

Jälgi www.riigiteataja.ee puhul alati, et päises viidataks ikka kehtivale redaktsioonile! Mõni seadus muutub iga paari kuu tagant ning eriti venekeelsed versioonid võivad olla internetis vahel üsna vanad. Nagunii tuleb kõik dokumendid vormistada eesti keeles.

Rahvusvaheliste organisatsioonide filiaalide asutamist MTÜde või SADena Eesti seadusandlus ette ei näe, nii et sellise sooviga tuleb lihtsalt siin uus juriidiline isik asutada ja selle juhtimisalased ning muud suhted emaorganisatsiooniga kokku liitada.

Kolme tüüpi vabähendused:

Mittetulundusühing ehk MTÜ

MTÜ on liikmeskonnal põhinev koostöövorm, kus kõrgeim juhtorgan on üldkoosolek. Liikmeid peab olema vähemalt kaks.

Sihtasutus ehk SA

Sihtasutus luuakse vara valitsemiseks ja kasutamiseks või siis, kui soovivatase organisatsioonis suuremat läbipaistvust ja kontrolli.

Seltsing

Seltsingu vormis võivad tegutseda väikesed huvialaklubid ja ringid, koorid, orkestrid, aga ka väiksemad külaseltsid jms.

Enne asutamisega alustamist loe läbi see trükis, lisainfot www.ngo.ee/teabekeskus ning www.just.ee/14575 ja küsi nõu oma maakonna arenduskeskuse konsultandilt (kontaktid viimasel leheküljel). Või siiski – kui tahad midagi üksi või mõttekaaslastega ära teha, otsi esmalt internetist, kes sama teemaga juba tegelevad.

Võib-olla ei tasugi uut organisatsiooni asutada, vaid saad mõne olemasolevaga liituda.

MITTETULUNDUSÜHING EHK MTÜ

MTÜ asutajateks ja liikmeteks võivad olla nii füüsilised kui ka juriidilised isikud, sh alaealised (kohtu loal) ja välismaalased. Minimaalselt peab MTÜ-l olema asutajaid ning liikmeid kaks, suur liikmeskond võib anda aga nii häälekaalu kui jõudu. Liikmeskond moodustab ka MTÜ kõrgeima juhtorgani, mille igal liikmel on hääleõigus nt juhatuse liikmete valimisel.

MTÜ asutamiseks tuleb:

- läbi viia asutamiskoosolek – protokollida võid, aga ei pruugi
- sõlmida asutamisleping ja selle lisana kinnitada MTÜ põhikirja – alla kirjutavad kõik asutajad paberil või digitaalselt. Näidised www.ngo.ee/teabekeskus
- tasuda riigilõiv 19.17 € õigele registrile õige viitenumbriga (vt www.ngo.ee/12889)
- kinnitada registrisse kandmise avaldus juhatuse liikmete poolt notaribüroos või ettevõtjaportaalis ja edastada see asukohajärgse maakohu registriosakonnale. Vt ettevotjaportaal.rik.ee.

Asutamislepingus tuleb märkida:

- MTÜ nimi, aadress – nime valiku juhised leiad www.just.ee/14578, aadressi kaudu peab saama kontakti MTÜ juhatusega
- MTÜ eesmärk – võib olla üldine, aga hea on loetleda täpsemalt selle täitmiseks plaanitavad tegevused või tulemused
- asutajate nimed ja elu- või asukohad, nende isiku- või registrikoodid

- asutajate kohustused MTÜ suhtes – nt et kannavad asutamisega seotud kulusid
- juhatuse liikmete nimed, elukohad ja isikukoodid – peavad olema täisealised ja vähemalt pooled elama Euroopa Majanduspiirkonnas või Šveitsis.

MTÜ põhikirjas tuleb märkida minimaalselt:

- MTÜ nimi, asukoht (omavalitsuse täpsusega)
- eesmärk – eriti tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja soovijatel tuleb selgelt näidata ka eesmärgi saavutamiseks plaanitud tegevused, mis peavad olema avalikes huvides ja heategevuslikud. Vt detailsemat juhendit www.ngo.ee/teabekeskus.
- liikmeks vastuvõtmise ja väljaastumise või -arvamise tingimused ja kord
- liikmete õigused ja kohustused või nende kehtestamiseks
- osakondade olemasolu korral nende õigused ja kohustused – kasulik suure liikmeskonnaga ühenduste või üleeestiliste võrgustike puhul
- suurt liikmeskonda plaanivatel MTÜdel liikmete seast ja poolt valitava volinike koosoleku valimise kord, mis täidab põhikirjaga antud ulatuses üldkoosoleku ülesandeid
- üldkoosoleku kokkukutsumise tingimused ja kord ning otsuste vastuvõtmise kord
- juhatuse liikmete arv või nende ülem- ja alamäär
- ökonoomseim võimalus järelevalveks

on määrata põhikirjaga kohustus valida revisjonikomisjon või suurema läbi-
paistvuse huvides väline audiitorkontroll. Mõlemad on soovituslikud.

- vara jaotus MTÜ lõpetamisel – tulumaksusoodustuse saamiseks tuleb sätestada vara jagamine teisele soodusnimekirja kuuluvale ühendusele või avalikõiguslikule juriidilisele isikule.

Mida veel silmas pidada?

Põhikirja on dokument, mis peab sisaldama liikmeskonna jaoks olulisi kokkuleppeid organisatsiooni edasise tegutsemise kohta. Põhikirja ei tohi minna seadusega vastuollu ja seda ei tasu ajada liiga pikaks – seadus reguleerib enamikke olukordi juba piisavalt detailselt. Mõnikord aga eelistatakse, et just põhikirjast leiaks vastused kõikidele küsimustele MTÜ juhtimisel ja tegevuses.

Eriti hästi mõtle läbi juhatuse liikmete roll ja nende arv. Sageli lubavad inimesed end kergekäeliselt juhatusse valida, adumata, et nad vastutavad oma varaga ka kolleegide tegude või tegematajätmistest. Või aetakse juhatused nii suureks, et organisatsioon muutub hoopis juhitamatuks.

Mõistlik on sõlmida juhatuse liikmetega lepingud nende õiguste ja kohustuste kohta ka siis, kui nende tööd ei tasustata.

Avalduse esitamine

Kui dokumendid valmis, lase need igaks juhuks enne allkirjastamist oma maakondliku arenduskeskuse konsultandil üle vaadata (täiesti tasuta saab) ja seejärel edasta need koos nõuetekohase avaldusega registrile.

Seda saab teha ise ettevõtjaportaalis, kui kõik asutajad ja juhatuse liikmed saavad anda digiallkirja (MTÜ asutamise kulu piirdub riigilõivuga). Teisel juhul peavad määratud juhatuse liikmed minema notari juurde, kes kinnitab nende allkirjadega (iga allkirja notaritasu 12.75 € + km) avalduse MTÜ registrisse kandmiseks.

Avalduse võid ise koostada, kui kasutad notari abi, on tasu 18.20 € + km. Veebi kaudu asutades on avalduseks täidetav vorm. Pane tähele, et ettevõtjaportaalis tuleb lisaks väljade täitmisele ja juhatuse liikmete digiallkirjadele üles laadida asutamisleping koos põhikirjaga, mille peavad olema eelnevalt failina digiallkirjastanud kõik asutajad. Seda võib rohkemate asutajatega teha mugavalt digidoc.sk.ee kaudu. Riigilõivu saab tasuda kandeavalduse koostamise ühe etapina internetipangas.

Kui lased dokumendid registrile edastada notaril (maksab 12.75 € + km + 20 euro senti iga lehekülje eest), võta notari juurde kaasa ka asutamislepingu ja põhikirja originaalid ning riigilõivu maksekorraldus. Kui toimetad avalduse ise registrisse, võid riigilõivu tasuda enne internetipangas või registris kohapeal.

Lisaks tuleb registrile eraldi lehel esitada sidevahendite andmed (telefon, e-post, koduleht), veebis käib see ettevõtjaportaali kaudu.

Kaua see kõik võtab?

Kui kõik dokumendid on korras, teeb register uue MTÜ kande umbes nädalaga; kui mitte, annab register aja puuduste kõrvaldamiseks.

SIHTASUTUS EHK SA

Seadus ütleb, et sihtasutus luuakse vara valitsemiseks ja kasutamiseks põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks, kuid seda tüüpi organisatsiooni võib asutada ka erilise varata, kui liikmeskond ei annaks eesmärgi saavutamisele midagi juurde. Või kui soovitakse suuremat läbipaistvust ja kontrolli organisatsiooni tegevuse üle – SA puhul on kohustuslik juhtorgan lisaks juhatusele järelevalvefunktsiooniga nõukogu, samuti teatud tingimustel audiitorkontroll.

Sihtasutuse võivad asutada üks või mitu juriidilist või füüsilist isikut, kes ei saa erinevalt MTÜst sihtasutuse liikmeteks, vaid nende voliks jääb põhikirjaga määratud ulatuses asutajaõiguste teostamine.

Sihtasutuse asutamiseks tuleb:

- vastu võtta asutamisotsus, sellega koos kinnitada põhikiri ning need notariaalselt tõestada (notaritasu 77.30 € + km)
- määrata SA nõukogu ja juhatuse liikmed
- tasuda riigilõiv 57.52 € õigele registrile õige viitenumbriga
- esitada notariaalselt kinnitatud registreerimisavaldus ja muud dokumendid asukohajärgse maakohu registriosakonnale.

SA asutamisotsuses tuleb märkida:

- SA nimi ja aadress – nime valiku juhised leiad www.just.ee/14578, aadressi kaudu peab saama kontakti SA juhatusega
- asutajate nimed, elu- või asukohad ja aadressid ning isiku- või registrikoodid

- asutajate poolt sihtasutusele üleantav rahasumma või muu vara ja selle väärtus (määrasid seadus ette ei näe)
- juhatuse ja nõukogu liikmete nimed, elukohad ja isikukoodid.

SA põhikirjas tuleb märkida:

- SA nimi, asukoht (omavalitsuse täpsusega) ja eesmärk – eriti tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja soovijatel tuleb selgelt näidata ka eesmärgi saavutamiseks plaanitud tegevused, mis peavad olema avalikes huvides ja heategevuslikud. Vt detailsemat juhendit www.ngo.ee/teabekeskus.
- sihtasutusele vara üleandmise kord
- soodustatud isikute ring – v.a siis, kui kõigil isikutel on õigus saada väljamakseid SA eesmärgist lähtudes
- SA tähtaeg – kui see asutatakse tähtajaliselt
- vara jaotus SA lõpetamisel – tulumaksusoodustuse saamiseks tuleb sätestada vara jagamine teisele soodusnimekirja kuuluvale ühendusele või avalikõiguslikule juriidilisele isikule
- juhatuse ja nõukogu liikmete ning audiitori nimetamise ja tagasikutsumise kord; juhtorganite liikmete arv ja nende volituste kestus
- põhikirja muutmise kord
- kas ja millistel tingimustel on asutajal õigus sihtasutust lõpetada
- juhatuse ja nõukogu liikmete tasustamise kord
- vara kasutamise ja käsutamise kord
- muud seaduses sätestatud tingimused.

Sihtasutuse registreerimiseks esitatakse registrile notariaalselt kinnitatud avaldus, mis peab sisaldama:

- sihtasutuse nime, asukohta, aadressi
- eesmärki
- juhatuse liikmete andmeid, nende esindusõiguse korda, kui see erineb seaduses ettenähtud üldreeglist
- asutamisosuse tegemise aega
- tegutsemistähtaega, kui SA on asutatud tähtajaliselt.

Kui dokumendid valmis, lase need igaks juhuks enne allkirjastamist üle vaadata oma maakondliku arenduskeskuse konsultandil (täiesti tasuta saab) ja siis tuleb paberitega käia notari juures ja edastada koos avaldusega registrile.

Notarisse peavad SA asutamisel minema erinevalt MTÜst kõik sihtasutuse asutajad ja juhatuse liikmed, kes allkirjastavad (iga allkirja notaritasu 12.75 € + km) asutamisdokumendid ja kandeavalduse

kohapeal. Lisaks tuleb registrile esitada eraldi lehel sidevahendite andmed (telefon, e-post, koduleht).

Pärast notari juures käimist ja enne avalduse registrile saatmist saab SA nimel avada pangas arvelduskonto asutajatepoolsete summade ülekandmiseks. Kinnituseks tuleb võtta pangast tõend, mis edastatakse samuti registrile.

Kui asutamisel pole kontot avada vaja (üle antakse vara, intellektuaalne omand või ei antagi midagi), võid lasta avalduse koos teiste dokumentidega (võta kaasa ka riigilõivu maksekorraldus) notaril registrile saata (maksab 12.75 € + km + 20 senti iga lehekülje eest).

Kui toimetad avalduse ise registrisse, võid riigilõivu tasuda enne internetipangas või registris kohapeal.

Kui kõik dokumendid on korras, teeb register uue SA kande umbes nädalaga; kui mitte, annab register aja puuduste kõrvaldamiseks.

SELTSING

Seltsing on kodanikuühenduse lepinguline vorm, kus koostööpartnerid ehk seltsinglased lepivad kokku oma panuse andmise ühise eesmärgi saavutamiseks. Kuna tegemist pole juriidilise ega füüsilise isikuga, siis seltsingut mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse ei kanta.

Seltsingu vormis võivad tegutseda väikesed huvialaklubid ja ringid, koorid, orkestrid, aga ka väiksemad külaseltsid jms. Enamasti pole seltsingutel õigus projek-

tikonkurssidel osaleda, kuna neil puudub raamatupidamine ja aruandluskohustus.

Kui aga mõni fond seltsingutele raha eraldab, nõutakse toetuse kasutamise kohta ka aruannet. Suurema majandustegevuse korral tasub igal juhul MTÜ luua, kuna lisaks mainitule võib suurem läbipaistvus tõsta ka usaldust organisatsiooni vastu.

Seltsingu asutamiseks tuleb vähemalt kahele isikul (seltsinglased) sõlmida seltsinguleping.

Võlaõigusseadus seltsingulepingule täpseid nõudeid ei sea, kuid lepingus on soovituslik määratleda minimaalselt:

- seltsingu nimi, asukoht ja eesmärk
- seltsingu sisekord – nt. otsuste tegemise kord
- seltsinglaste panused, õigused ja kohustused
- seltsingu juhtimise kord, valitud juhatus või volitatud isikud
- seltsingu tähtaeg.

Seltsingu juhtimises on õigus osaleda igal seltsinglasel ning iga tehingu tegemiseks on vajalik kõigi seltsinglaste nõusolek. Seltsingulepinguga võib juhtimisõiguse anda ka ühele või mitmele seltsinglasele.

Seltsinglase panuseks võib olla igasugu-

ne ühise eesmärgi edendamine, sealhulgas vara võõrandamine seltsingule, vara seltsingu kasutusse andmine või seltsingule teenuse osutamine.

Seltsinglane ei ole kohustatud suurendama kokkulepitud panust ega tegema täiendavaid panuseid. Seltsingu nimel ei saa avaldada eraldi pangaarvet, küll aga kuuluvad seltsinglaste vahel jagatud kasumiosad vastavalt seadustele maksustamisele, sest kõik õigused, kohustused ja varad kuuluvad seltsingu liikmetele eraisikutena võrdsetel alustel.

Kuna seltsingu raha käib enamasti läbi mõne liikme erakonto, tasub selleks avada uus konto ja pidada liikumiste üle täpset arvestust juhuks, kui maksukogujad peaks huvi tundma, millised tulud ja kulud olid seltsingu omad ja millised isiklikud.

OLULISEMAD TOIMINGUD

Registrikannete tegemine

Digitaalselt saavad ühendused ettevõtjaportaalis ettevotjaportaal.rik.ee:

- registreerida uut MTÜd

Asutamisdokumentide näidised internetis:

MTÜ asutamisleping ja põhikirj

www.ngo.ee/4652

SA asutamisosus ja põhikirj

www.ngo.ee/4653

Seltsinguleping:

www.ngo.ee/12886

- esitada kandeavaldusi mittetulundusühingu ja sihtasutuse registriandmete muutmiseks (juhatuse ja nõukogu liikmed, audiitor, sidevahendid, põhikirja muutmine)
- esitada majandusaasta aruannet.

Registriandmete esitamiseks, muutmiseks jne kehtivad dokumentide esitamise üldnõuded leiab www.kohus.ee/18163.

Kõik esma- ja muutmiskannete avaldused registrile esitab juhatus (uute juhatuse liikmete määramisel uued liikmed ise) ja need kinnitatakse notari juures või digitaalselt ettevõtjaportaalis. Digitaalsel kujul

peab muutmiskande avaldust alustama nõu vana juhatuse liige, kuna isikukoodide põhjal toimiv isikutuvastus uue oma veel ei tea ja ta ei saa sisse logida.

Sihtasutuse uue juhatuse liikme registrisse kandmisel on avaldusel vajalik ka nõukogu esimehe või tema volitatu allkiri. Valla- ja linnasekretärid allkirju 2009. aastast enam ei kinnita.

Iga muutmiskande riigilõiv on 2011. aasta seisuga 6.39 €, v.a sidevahendite muutmise, aadressi muutumine omavalitsuse piires, surnud juhatuse liikme või MTÜ enda kustutamiskanne, mis on tasuta. Riigilõiv tuleb tasuda rahandusministeeriumile, kelle kontonumbrid ja kohtupiirkonniti erinevad viitenumbrid leiab www.ngo.ee/12889. Ettevõtjaportaalis saab riigilõivu tasuta otse internetipangast.

Oluline on mitte unustada kandeavalduse juures nõutavaid lisadokumente, tavaliselt otsuse teinud organi protokolle (koosoleku juhataja ja protokollija allkirjadega) – ka elektroonilisele kandeavaldusele tuleb need lisada eraldi digiallkirjastatud failidena.

Notari kaudu dokumente esitades tuleb

registrile saata dokumentide originaalid või notariaalsed ärakirjad.

Register on aktsepteerinud ka varianti, kus kandeavaldus koostatakse ettevõtjaportaalis, aga originaalprotokoll saadetakse postiga, sest MTÜ üldkoosoleku protokollid juurde käib ka osavõtjate allkirjaleht, kus peaks muidu kõik allkirjad digitaalsed olema. Selline skeem aitab vältida notari juures käimist ja kaasnevaid kulutusi.

Ettevõtjaportaalis tuleb jälgida, millistel juhtudel on vaja end tuvastada isikutunnistusega (ID-kaart), mis eeldab kaardilugejat, tarkvara ja PIN-koode; ning millal sobivad infokanaliks e-post ja digiallkiri või piisab enda isiku tuvastamisest vaid netipanga vahendusel. ID-kaardi arvutis kasutamiseks saab abi www.id.ee ning www.sk.ee.

Kõik elektroonilised kandeavaldused tuleb igal juhul esitada ettevõtjaportaalis, e-postiga saadetud kandedokumente register ei aktsepteeri ka digiallkirjadega! Kui mõni dokument oli puudu või valesti, annab register aja puuduste kõrvaldamiseks. Et sa vastava määruse kätte saaksid, hoolitse, et registril oleks su õiged kontaktandmed, eriti e-posti aadress.

Likvideerimine

Viimane, aga väga oluline peatükk! Ilmselt ei pea enamikku MTÜdest ja SAdest kunagi likvideerima, ent juba asutamisel tasub meeles pidada, et see on tüki keerulisem organisatsiooni loomisest ning kui liikmed või juhtorganid on olnud pikemat aega passiivsed või lausa apaatsed, ei pääse juhatuse liikmed oma ametist ega saa ka tegevust lõpetada muidu kui kohtu poole pöördudes.

Lühidalt protseduuridest:

- MTÜ vabatahtliku lõpetamise aluseks on reeglina üldkoosoleku otsus vastavalt põhikirjas või seaduses nõutavale häältearvule, kus määratakse ka likvideerijad (tavaliselt juhatuse liikmed), misjärel esitab juhatuse registrile avalduse lõpetamise kandmiseks registrisse koos otsust sisaldava protokolliga (tasuda ka riigilõiv 6.39 €). Üldkoosolek võib

kohe otsustada ka järelejäänud varade jaotamise, kuid vara ennast ei tohi jagada enne järgmisi samme

- juhatuse liikmete asemel kantakse registrisse likvideerijad, kes nõuavad sisse võlad, müüvad varad, rahuldavad võlausaldajate nõuded
- samuti peavad nad avaldama Ametlikes Teadaannetes teate (riigilõiv 6.39 €) likvideerimismenetlusest ja teavitama teadaolevaid võlausaldajaid, seda ka juhul, kui võlgu või varasid pole
- teatamise järel tuleb oodata kaks kuud, tasuda võlad ja jagada järelejäänud vara, aga viimast ei tohi teha enne kuue kuu möödumist lõpetamiskandest ja likvideerimisteate avaldamisest
- seejärel koostada viimane majandusaasta aruanne ja see registrile esitada
- juhul, kui varasid on vähem kui kohus-

tusi, tuleb likvideerijail esitada kohtule pankrotiavaldus

- kui kõik eelnev on korras ning Maksu- ja Tolliametil pole omapoolseid pretensioone, esitavad likvideerijad registrile avalduse MTÜ registrist kustutamiseks (riigilõivuta)
- registrisse kantakse ka lõpetatud MTÜ dokumentide hoidja andmed, sest neid tuleb säilitada seadustes nõutud aja.

Nüansse on likvideerimisel veel hea hulk, nagu on suhteliselt tülikad ka MTÜde jagunemised ja ühinemised, mille osas küsi kindlasti nõu maakondlike arenduskeskuste konsultantidelt.

Sihtasutuste likvideerimisel käivad protseduurid üldjoontes sarnaselt, kuid teatamiste ja ootamiste tähtajad on pikemad.

Harju Maakohtu registriosakond

(Harjumaa, sh Tallinn)

Aadress: Pärnu mnt 142, 11317 Tallinn

Telefon: 663 6933

E-post: talar.info@just.ee

Tartu Maakohtu registriosakond

(Jõgeva-, Põlva-, Tartu-, Valga-, Võru- ja Viljandimaa)

Aadress: Kalevi 1, 51010 Tartu

Telefonid: 750 0502, 750 0513, 750 0514

E-post: tartu.registriosakond@just.ee

Pärnu Maakohtu registriosakond

(Pärnu-, Saare-, Hiiu-, Järva-, Lääne- ja Raplamaa)

Aadress: Kuninga 22, 80099 Pärnu

Telefonid: 447 9502

E-post: parnuar.info@just.ee

Viru Maakohtu registriosakond

(Ida- ja Lääne-Virumaa)

Aadress: Pikk 32, 44307 Rakvere

Telefonid: 322 5909, 322 5917, 322 5919

E-post: virumk_ro.info@just.ee

Värskeim kontaktinfo: www.just.ee/registrid

Maakondlikud arenduskeskused

Maakondlike arenduskeskuste võrgustik pakub üle Eesti tasuta nõustamisteenust ning korraldab koolitusi ja infopäevi nii alustavatele kui tegutsevatele mittetulundusühingutele ja sihtasutustele.

Arenduskeskuseid koordineerib **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus**.

Mida MTÜdele pakume?

Ühenduste tegutsemisvõimekuse ja professionaalsuse tõstmiseks pakume tasuta nõustamist, koolitusi ja õppereise nii maakondlikul kui riiklikul tasandil ning viime ellu mittetulundusühenduste mentorprogrammi.

Ühendust või uut projekti alustada soovijatele pakume kuuni **viis tundi tasuta nõustamist** ühe projekti või MTÜ/SA asutamise kohta sellistel teemadel nagu registreerimine, strateegia ja tegevuskava koostamine, finantseerimine, maksud ja aruandlus, koostööpartnerite leidmine, lepingud, projekti idee analüüs, sobiva rahastamisallika leidmine, projektide kirjutamine, juhtimine, läbiviimine ja aruandluse koostamine.

Alustavatele ühenduste juhtidele pakume kõikides maakondades **kolmepäevast baaskoolitust**. Vabaühenduste igapäevast tegevust ning juhtimisalaste teadmiste kasvu toetavad samuti kõigis maakondades toimuvad **mittetulundusühenduste juhtide arenguprogramm** ning MAKide korraldatavad **koolitused ja õppereisid**.

Laienemisambitsiooniga ühendustele pakume personaalset mentorit **EASI mentorprogrammi** kaudu, mille eesmärk on avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste võimekuse ja professionaalsuse kasv mittetulundussektori omavahelise koostöö ja partnerluse kaudu, toetades ühenduste arengut ja laiendamist.

Küsi lisa oma maakonna arenduskeskusest, kontaktid leiad tagakaanel!

EMSL

Vabähenduste liit

Rotermanni 8, 10111 Tallinn
664 5077
info@ngo.ee
www.ngo.ee/teabekeskus



Hea kodaniku
TÖÖRIISTAD

Maakondlikud arenduskeskused

Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Sirge 2, 10618 Tallinn
656 6641, 656 6522
info@heak.ee
www.heak.ee

Läänemaa Arenduskeskus

Lihula mnt 3, 90507 Haapsalu
473 5538
info@lak.ee
www.lak.ee

Sihtasutus Saaremaa Arenduskeskus

Lossi 1, 93816 Kuressaare
452 0570
info@sees.ee
www.sees.ee

Sihtasutus Tuuru

Vabrikuväljak 1, 92411 Kärđla
462 2800
info@tuuru.edu.ee
www.tuuru.edu.ee

Lääne-Viru Arenduskeskus

Kreutzwaldi 5a, 44314 Rakvere
325 8028
info@arenduskeskus.ee
www.arenduskeskus.ee

Tartu Ärinõuandla

Riia 15b, 51010 Tartu
742 8402
bas@tartu.bas.ee
www.tartu.ee/arinouandla

Ida-Viru Ettevõtluskeskus

Pargi 27, 41537 Jõhvi
Kerese 20, 21008 Narva
339 5620 Jõhvis,
357 6667 Narvas
info@ivek.ee
www.ivek.ee

Põlvamaa Arenduskeskus

Kesk 20, 63308 Põlva
799 8958
pak@polvamaa.ee
pak.polvamaa.ee

Valgamaa Arenguagentuur

Kesk 11, 68203 Valga
767 9800
valgamaa@arenguagentuur.ee
www.arenguagentuur.ee

Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus

Suur 3, 48306 Jõgeva
776 8060
info@jaek.ee
www.jaek.ee

Pärnumaa Attevõtlus- ja Arenduskeskus

Akadeemia 2, 80010 Pärnu
445 5555
info@peak.ee
www.peak.ee

Viljandimaa Arenduskeskus

Vabaduse plats 6, 71020 Viljandi
433 0446, 433 0593
save@viljandimaa.ee
www.viljandimaa.ee/arenduskeskus

Järvamaa Arenduskeskus

Rüütli 25, 72713 Paide
385 2365
arenduskeskus@jarvamv.ee
www.jarva.ee/jak

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus

Tallinna mnt 14, 79513 Rapla
489 4121
raek@raek.ee
www.raek.ee

Võrumaa Arenguagentuur

Jüri 12, 65620 Võru
786 8367
vaa@vaa.ee
www.vaa.ee



SISEMINISTERIUM
Estonian Ministry of the Interior



EAS
Enterprise Estonia



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Trükitud taastoodetud paberile
looduslike trüükivärvidega. © Ecoprint

